

14. 2. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost poskytovatelů služeb informační společnosti - několik postřehů k závěrům Vrchního soudu v Praze v kauze „PROLUX“

Otázka odpovědnosti poskytovatelů služeb informační společnosti dle ust. §§ 3-5 zákona č. [480/2004](#) Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSIS“), byla doposud českými soudy[1] řešena pouze v jednom případě. Rozsudek Městského soudu v Praze (dále také jen „Městský soud“) ze dne 17. 3. 2010, č.j. 10 Cm 47/2009-39, a na něj navazující druhostupňový rozsudek Vrchního soudu v Praze (dále také jen „Vrchní soud“) ze dne 2. 3. 2011, č. j. 3 Cmo 197/2010-82, byly odbornou veřejností vnímány především jako první vlaštovka indikující směr, jakým se bude judikatura v oblasti vzniku odpovědnosti providerů třetího typu za obsah hostovaných informací ubírat. Kladně byla přijímána především skutečnost, že soud blíže vymezil kritéria, podle kterých je nutno konkrétní informace posuzovat a případně označit za protiprávní s důsledkem vzniku povinnosti providera takové informace odstranit či zneprístupnit a následnému vzniku sekundární odpovědnosti providera za závadný obsah v případě, že prvně jmenované povinnosti neprodleně nedostojí.



Poněkud stranou zůstala diskuse nad otázkou určení okamžiku, ke kterému povinnost providera odstranit právně závadnou informaci ve smyslu ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS vzniká. Tou se totiž Vrchní soud v rámci odůvodnění rozsudku rovněž zabýval. Domnívám se ale, že okamžik vzniku odpovědnosti žalovaného za obsah uveřejněných informací nebyl soudem určen správně, resp. správný nebyl závěr soudu o tom, že odpovědnost vůbec vznikla. V daném případě to sice pro žalovaného nemělo nepříznivý důsledek, neboť soud žalobci nárok na přiměřené zadostiučinění nepřiznal a v důsledku převážného úspěchu ve věci mu rovněž přiznal náhradu nákladů řízení. Nicméně pokud by byly závěry a argumentace soudu shodně aplikovány v dalších obdobných případech, vedlo by to nejen k posunu hranice vzniku odpovědnosti za závadný obsah směrem k providerům, ale v důsledku by se tento posun projevil rovněž ve vztahu poskytovatelů služeb ke koncovým uživatelům, a to zejména v oblasti poskytování virtuálního prostoru k vyjádření a uveřejňování nejrůznějších informací[2]. Proto se v následujícím příspěvku pokusím nastínit jiný pohled na věc, který, jak doufám, poslouží jako námět k další diskusi.

Připomeňme si, že soud prvního stupně shledal v posuzované cause jako protiprávní celé diskusní vlákno obsahující negativní komentáře a hanlivé výroky směrem k žalobci a rozsudkem uložil žalovanému povinnost toto vlákno odstranit. Odůvodněním rozsudku první instance, ve kterém Městský soud nečinil jakýkoliv rozdíl mezi vznikem odpovědnost providera dle písm. a) a b) dotčeného ustanovení § 5 odst. 1 ZSIS a rovněž jakkoliv nediferencoval mezi příspěvky zcela nezávadnými a příspěvky, které byly dle názoru soudu s to zasáhnout do dobré pověsti žalobce, a vše „hodil do jednoho pytle“, není třeba se podrobněji zabývat, neboť Vrchní soud se v následném odvolacím řízení s problematikou vypořádal o poznání lépe. Nikoliv však dokonale.

Vrchní soud oproti výše uvedenému shledal jako protiprávní pouze část nadpisu jednoho z diskusních příspěvků v rozsahu slov „jak svině“. Vrchní soud z celkového kontextu nadpisu „PROLUX lže jak svině“ dovedl možný vznik negativní konotace s obchodní firmou žalobce a tento vulgarismus nařídil z nadpisu příspěvku odstranit. Další příspěvky, referující rovněž o kontroverzních praktikách žalobce či vyzývající k jeho likvidaci, neobsahují dle názoru Vrchního soudu „zjevně protiprávní, nepravdivé a dehonestující informace“ a rovněž „nijak zřetelněji nevybočují z rámce kritických diskusí v daném prostředí internetu se vyskytujících“. Jako takové je Vrchní soud shledal jako právně nezávadné bez potenciálu zasáhnout do dobré pověsti žalobce.

V obecné rovině se lze se závěry odvolacího soudu ztotožnit. Nelze jistě souhlasit s rozhodnutím Městského soudu, který nařídil odstranit veškeré příspěvky v dotčeném diskusním vláknu bez ohledu na to, zda jejich obsah je či není protiprávní. I právně zcela nezávadné příspěvky tak měly být odstraněny pouze z toho důvodu, že měly to „šťěstí“ a nacházely se ve společnosti informací dle názoru Městského soudu protiprávních. Jako správný je naopak nutno přijmout postup Vrchního soudu, který zkoumal každou informaci jednotlivě a současně ve vzájemných souvislostech vzhledem k obsahu celého diskusního vlákna a dalším relevantním informacím. S čím souhlasit naopak nelze, je závěr Vrchního soudu o vzniku odpovědnosti žalovaného za část uveřejněné informace ve výše uvedeném rozsahu, který byl Vrchním soudem označen jako protiprávní, a to z níže uvedených důvodů.

Vrchní soud uvedl, že žádný z dotčených diskusních příspěvků nelze považovat za případ tzv. zjevné protiprávnosti a odpovědnost žalovaného dle ust. § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS tedy není v posuzovaném případě dána. Návazně soud upřesnil, že rovněž tvrzení „PROLUX lže jak svině“ není zjevně protiprávní, nicméně dalším výkladem s odkazem na konkrétní okolnosti dovedl protiprávnost spojení vulgárního výrazu s obchodní firmou žalobce. Jelikož žalovaný po upozornění na závadný obsah ze strany žalobce dotčený příspěvek, resp. jeho část, neodstranil, dovedl Vrchní soud odpovědnost žalovaného dle ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS. Odpovědnost žalovaného tedy dle názoru soudu byla založena již okamžikem, kdy byl o vulgarismu v názvu diskusního příspěvku žalobcem zpraven, resp. poté, co jej neprodleně neodstranil.

Vrchní soud v rámci shora uvedeného dle mého názoru nesprávně interpretoval ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS a podřadil pod něj ty případy odpovědnosti providerů za uložený obsah, které by měly být posuzovány dle písm. b) téhož ustanovení. Vrchní soud uvedl, že dle písm. a) je nutno posuzovat ty případy, kdy protiprávnost je (zjevně) dána samotným obsahem uveřejněných informací, přičemž provider se může odpovědnosti zprostit pouze tehdy, prokáže-li, že o protiprávnosti obsahu vědět nemohl. I v takovém případě by však byl povinen informaci neprodleně odstranit, jinak by byl odpovědný dle § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS.

Pokud bychom výše uvedený závěr Vrchního soudu přijali, pak by se rozdíl mezi ustanovením § 5 odst. 1 písm. a) a § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS zúžil pouze na „zjevnost“ toho, zda dotčená informace je či není protiprávní. Zjevnost v pojetí Vrchního soudu ovšem vychází pouze z konkrétní věcné (obsahové) náplně dané informace. Mám však za to, že smysl a cíl ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS je jiný. Dotčené ustanovení pokrývá ty případy odpovědnosti, kdy se provider o protiprávnosti

uložené informace mohl dozvědět s ohledem na svoji činnosti a konkrétní okolnosti daného případu, nikoliv ty případy, kdy byl o potenciální protiprávnosti vyrozuměn třetí stranou. Odpovědnost providera dle písm. a) by tak měla být založena např. v situacích, kdy na protiprávnost ukládaných informací bylo lze usuzovat s ohledem na osobu uživatele a jeho dosavadní činnost v rámci prostoru poskytnutého providerem k ukládání informací a provider nepodniknul účinná opatření k tomu, aby dalšímu ukládání protiprávních informací zamezil. Tomu ostatně svědčí i navazující ustanovení § 6 ZSIS[3], dle kterého nejsou provideri povinni aktivně lustrvat přenášené či ukládané informace.

Konkrétním příkladem založení odpovědnosti dle § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS může být uživatel, který prostřednictvím prostoru diskusního fóra šíří rasistické materiály. Provozovatel fóra je poté, co se o protiprávnosti obsahu uložených informací dozví, ať již vlastní činností či jinak, např. upozorněním ze strany orgánů činných v trestním řízení, povinen neprodleně takové informace odstranit, jinak bude odpovědný dle ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS. Současně by ale provozovatel fóra měl učinit i další kroky k tomu, aby do budoucna šíření závadného materiálu ze strany uživatele, u něž byla nezákonná činnost spolehlivě zjištěna, zabránil. Měl by tedy např. zablokovat dotčený uživatelský účet či podniknout jiné odpovídající opatření, například preventivně monitorovat tento účet a uveřejňované informace i přes to, že obecně tuto povinnost dle ust. § 6 ZSIS nemá. Pokud by tak neučinil a dotčený uživatel uložil další právně závadné informace, byla by dána odpovědnost providera právě dle ust. § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS, neboť již slovy zákona již „měl vzhledem k okolnostem případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní“. Provozovatel se v takovém případě nemůže dovolat ani ustanovení § 6 písm. a) ZSIS, dle kterého není povinen aktivně vyvíjet činnost směřující k identifikaci potenciálně protiprávních informací. To by bylo lze pouze v prvním případě, tedy před tím, než byl provider poprvé prokazatelně upozorněn na protiprávní jednání dotčeného uživatele.

Ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS je však svojí podstatou odlišné. Rozdíl oproti písm. a) spočívá zejména v konstrukci vzniku odpovědnosti providera za obsah uložených informací, dále v povinnostech, jež providerovi na základě zjištění protiprávnosti vznikají, a v neposlední řadě též v okamžiku, ke kterému jeho odpovědnost případně vzniká. Odpovědnost dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) ZSIS je stanovena na principu nevědomé nedbalosti. Provider dle něj odpovídá za protiprávnost uložené informace či jednání uživatele i v případě, že o něm nevěděl, ačkoliv vědět měl a mohl[4]. Není tedy rozhodné, zda provider o protiprávnosti skutečně věděl, ale zda o ní mohl vědět „vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu“. Provider má v takovém případě vždy povinnost zabránit dalšímu trvání protiprávního stavu, nicméně ani splnění této povinnosti jej již nemůže jednou založené odpovědnosti zprostit. Liberuje se pouze, pokud prokáže, že o protiprávnosti vědět nemohl. V případě ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS však vzniká odpovědnost provozovatele až při současném naplnění dvou podmínek. První z nich je prokazatelné nabytí vědomosti o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací či jednání uživatele, druhou pak porušení povinnosti učinit neprodleně veškeré možné kroky k nápravě (prokazatelně zjištěného) protiprávního stavu. Konstrukce odpovědnosti dle § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS se tak spíše blíží principu vědomé nedbalosti, kdy provider o protiprávnosti věděl, avšak neučinil nic proto, aby škodlivému důsledku zamezil.

Vznik odpovědnosti providera za protiprávní informaci[5], o které byl vyrozuměn a která mu nemohla být známa vzhledem k jeho činnosti a okolnostem případu, je proto nutno posuzovat dle § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS. Pro určení momentu, kdy vzniká povinnost takovou informaci neprodleně odstranit je však nutno blíže rozebrat dikci tohoto ustanovení. To je dle mého názoru nutno vykládat tak, že povinnost vzniká nikoliv okamžikem, kdy je provider prokazatelně informován o existenci informace jako takové, ale okamžikem kdy je prokazatelně informován o její protiprávní povaze[6]. Lze potom říci, že v případě tzv. zjevné protiprávnosti, jak ji vymezil v posuzovaném případě Vrchní soud, splývá okamžik vzniku povinnosti jejich neprodleného odstranění s okamžikem nabytí

vědomosti o jejich existenci. Pokud však protiprávnost určité informace zjevná není a je nutno ji dále zkoumat, musí být za okamžik prokazatelného nabytí vědomosti o protiprávní povaze považováno až pravomocné rozhodnutí soudu[7].

V posuzovaném případě Vrchní soud konstatoval, že odpovědnosti dle § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS je „podstatně širší a zahrnuje i ty případy, kdy je protiprávnost obsahu určité informace - do té doby sporná - postavena na jisto až rozhodnutím soudu“, čímž posledně uvedený závěr rovněž potvrdil. Vrchní soud poté identifikoval konkrétní část uveřejněné informace, která je protiprávní, a svým pravomocným rozhodnutím její protiprávnost „postavil najisto“. Současně však Vrchní soud konstatoval vznik odpovědnosti žalovaného zpětně již k okamžiku nabytí vědomosti o tom, že se dotčená informace na jím provozovaném diskusním fóru vyskytuje. Tento závěr je ale ve světle shora uvedeného nutno označit jako nesprávný. Je totiž zřejmé, že protiprávnost této konkrétní, až Vrchním soudem označené, informace nebyla žalovanému v okamžiku oznámení žalobcem známa. Naopak byl žalovaný přesvědčen o tom, že žalobcem napadené informace vzhledem k celkovému kontextu i pověsti, již se žalobce těší, nejsou způsobitelné zasáhnout do dobré pověsti žalobce a jako takové nemohou být považovány za protiprávní. Vrchní soud ostatně sám uvedl, že se nejednalo o zjevnou protiprávnost, a úvahy a argumentaci žalovaného v zásadě potvrdil. Možnost vzniku odpovědnosti žalovaného tak měla být s ohledem na principy vědomé nedbalosti vyloučena[8], a to až do okamžiku, kdy soud protiprávnost části uveřejněného obsahu vyslovil svým (pravomocným) rozhodnutím.

V postupu Vrchního soudu lze ovšem spatřit ještě jedno riziko. Odpovědnost za neodstranění části příspěvku, u něž byla protiprávní povaha zjištěna a postavena na jisto až soudem, ve svém důsledku znamená, že by žalovaný, a tedy obecně každý poskytovatel hostingových služeb, měl disponovat stejnou úrovní odborné znalosti jako soud, aby dostal své povinnosti identifikovat konkrétní část uveřejněného obsahu, který je právně závadný, a tento neprodleně odstranit. Lze však po poskytovatelích hostingových služeb spravedlivě požadovat, aby vždy identifikovali přesně tu část uveřejněného obsahu, který je protiprávní, jak dovedl Vrchní soud[9]? Domnívám se, že nikoliv. V této souvislosti považuji za nutné připomenout, že protiprávnost konkrétních příspěvků či jejich částí nebyla shodně vyřešena ani mezi soudy jednotlivých stupňů v rámci předmětného řízení. Zatímco Městský soud za protiprávní označil veškeré urážlivé a hanlivé výrazy objevující se v diskusním vlákně z důvodu jejich neslučitelnosti s obecnými pravidly slušnosti, Vrchní soud rozsah protiprávnosti omezil na pouhá dvě slova v nadpisu jednoho z příspěvků. Otázka protiprávnosti tedy nebyla postavena na jisto až do okamžiku nabytí právní moci rozsudku soudu druhého stupně[10].

Jsem tedy toho názoru, že povinnost žalovaného odstranit obsah, jenž byl Vrchním soudem shledán jako protiprávní, vznikla až nabytím právní moci příslušného rozsudku, nikoliv dnem, kdy byl žalobcem notifikován o tom, že tento považuje obsah diskusního vlákna za protiprávní a požaduje jeho odstranění. Pokud jí ve stanovené lhůtě dostal, nemohla jeho odpovědnost dle ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS vzniknout.

Pro úplnost doplňuji, že výše uvedené úvahy zohledňují rovněž konstrukci odpovědnosti poskytovatelů služeb dle Směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2000/31/ES (dále jen „Směrnice“), a to konkrétně jejího článku 14 upravujícího odpovědnosti poskytovatelů služeb typu hostingů. Odpovědnost dle Směrnice je založena na principu stanovení podmínek, za nichž je vznik odpovědnosti poskytovatele vyloučen[11]. Naproti tomu transpozice Směrnice do českého právního řádu provedená v ZSIS stanoví podmínky, jejichž naplnění odpovědnost providera zakládá[12].

Závěrem uvádím, že tento příspěvek nemá za cíl hodnotit vhodnost konstrukce odpovědnosti providerů dle ZSIS. Jeho smyslem bylo toliko poukázat na spornou aplikaci relevantních ustanovení ZSIS v jednom konkrétním případě, který však může mít nezanedbatelný vliv na budoucí případy podobného charakteru.



Mgr. Jan Zahradníček,
advokát

[Velíšek & Podpěra - advokátní kancelář s.r.o.](#)

Holečkova 105/6
150 00 Praha 5

e-mail: jan@zahradnicek.org

Tel.: +420 273 131 311
Fax: +420 273 131 312

[1] Alespoň pokud je autorovi známo.

[2] Zejména blogy, diskusní fóra či komentáře k článkům.

[3] Poskytovatelé služeb uvedení v § 3 až 5 (ZSIS) nejsou povinni

a) dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací,

b) aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace

[4] Viz také POLČÁK, R., Právo a Evropská informační společnost, 1. vydání, Masarykova univerzita, Brno, 2009, str. 176

[5] A to i zjevně protiprávní v tom smyslu, jak zjevnost charakterizoval Vrchní soud.

[6] Srovnej ust. § 5 odst. 1 písm. b) ZSIS: „b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací ...“.

[7] Obdobný závěr lze vysledovat v odborné literatuře publikované již před nabytím účinnosti ZSIS. Viz např. MATEJKA, J., ČERMÁK, J., Odpovědnost poskytovatelů volného prostoru na Internetu za cizí obsah, IT právo [online], vydáno 3. 12. 2001 [cit. 2013-01-09], dostupné >>> [zde](#) : „Vše je jasné, pokud poskytovatel obdrží pravomocné rozhodnutí soudu o závadnosti cizího obsahu.“

[8] Pro definici vědomé nedbalosti je z důvodu absence úpravy této formy zavinění v právu občanském nutno aplikovat ustanovení práva trestního. Odpovědnost by tak byla založena pouze v případě, že žalovaný věděl, že může škodu způsobit (tj. že informace mohou do dobré pověsti žalobce zasáhnout), avšak bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že k tomu nedojde. Žalovaný však, jak alespoň plyne z části odůvodnění rozsudku odkazující na vyjádření žalovaného, svůj závěr o nezpůsobilosti dotčených informací poškodit žalobce opřel o řadu argumentů i faktických kroků, které k zjištění skutečnosti podniknul. Je tedy zřejmé, že žalovaný se možným vznikem újmy na straně žalobce zabýval a na základě „přiměřených důvodů“ došel k tomu, že k újmě nedojde.

[9] Pokud se nejedná o zjevnou protiprávnost, jak ji definoval Vrchní soud, tj. například příspěvky rasistické, xenofobní apod.

[10] Jak již bylo řečeno, protiprávnost může být zcela zřejmá až okamžikem právní moci soudního

rozhodnutí.

[11] Srovnej článek 14 odst. 1 Směrnice:

1. Členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud:

a) poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo

b) poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

[12] Stručný právní rozbor pojetí tzv. bezpečného přístavu v evropském a českém prostředí podává článek: HUSOVEC, M., Zodpovednosť poskytovateľa za obsah diskusných príspevkov, Revue pro právo a technologie, Masarykova univerzita, Brno, 2011, str. 40

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)